

Cerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 28. šte. „Slov. Gospodarja“.

1889.

11. julija.

7.

C. kr. zavod za višjo vzgojo.

(Dalje.)

IV. Knezoškof dr. Jakob Maksimilijan Stepischnegg.

(Dodatek k temu odstavku.)

„Kolika sprememba v teku 11 mesecev!“ vsikliknili so knezoškof Krški v začetku svojega izvrstnega govora pri mrtvaškem odru onega, čigar ime se temu odstavku na čelu sveti. Kolika sprememba v teku 4 tjednov, odkar je izšla zadnja „Cerkvena priloga“, smel bi pisec teh tužnih vstic izreči! Sklenil je bil ondi življenjepis Njih ekscelencije premil. gosp. knezoškofa dra. Jakoba Maksimilijana Stepišnika s pristržno željo, naj bi jim Bog dal popevati še biserne sv. mešo, a predno mu je bila dana prilika svoj spis — sestavljen prevzv. doktorju jubilarju — nadaljevati, došla mu je prebritka naloga, popisati še večer knezoškofovega življenja in svečanost njihovega pogreba. „Slov. Gosp.“ je sicer skoraj že vse to v kratkih stavkih povedal, vendar se spodobi, da še „Cerkvena priloga“ nepozabljivemu pokrovitelju kat. tisk. društva postavi svoj spomenik.

Lansko leto, kakor je znano, obhajala sta se prav slovesno dva škofova jubileja namreč: petindvajsetletnica njih višjepastirske službe in njihova sekundicija ali zlata sv. meša, a letos se je tretji, t. j. petdesetletnica njih doktorske časti, slavil po škofiji le malo, tembolj pa na Dunaji. Predstojniki c. kr. vseučilišča Dunajskega sklenili so v slovesnem zboru soglasno, našega prevzv. knezoškofa proglasiti za „doktorja-jubilarja“ vseučilišča Dunajskega ter jim ta sklep po posebnem pismu (diplomu) prijaviti ali naznaniti. Prekrasno pismo, ki je prineslo z Dunaja našemu mnogostranskemu odlikovanemu knezoškofu čast in naslov: doktorja-jubilarja našlo je Njih ekscelencijo vže na bolniški postelji, na katero jih je bila položila težavna njih višja pastirska služba. Sredi meseca majnika bili so se namreč podali skoz Ptuj v dekanijo Završko tamošnje fare obiskovat in ondi sv. birmo delit. Od tam pripeljali so se na levi breg Drave v dekanijo Velikonedeljsko, isti vzvišeni svoj poklic izvrševat. Vreme jim je večkrat hudo nagajalo, a niso se dali pri izpolnjevanju svojega preimenitnega opravila zadrževati. Dne 12. maja vdeležili so se z Njih ekscelencijo mil. knezoškofofom Ljub-

ljanskim biserne sv. meše kanonika Glaserja pri sv. Petru, drugi den pregledovala sta oba knezoškofa skupno zavod čč. šol. sester v Mariboru, potem sta se odpeljala v Ljubljano in od tam v Repnjo, da sta še tamošnje podružnico čč. š. sester obiskala. Kdo bi si bil mislil, da so naš pokojni prevzv. višji pastir šli takrat že po slovo k čč. nunam? Nje so bili oni pred 25 leti vpeljali v našo škofijo.

Na večer pred Velikim Križevim, dne 29. majnika, povrnejo se iz vizitacije nazaj v Maribor. Drugi den, ker je bil visoki praznik vnebohoda Kristusovega, peli so po stari navadi v stolni cerkvi veliko škofijo sv. mešo. To sv. opravilo jih je nenavadno močno utrudilo, vendar tisti den na to niso veliko porajali. Še le drugi den, v petek po Križevem, vležejo se v posteljo, s katere so jih ravno 4 tedne pozneje preložili na — mrtvaški oder.

Rana, katero so že dalje časa imeli na levi nogi, prikazala se je nenavadno uneta. Kmalu pripehnil se jej je šen, od zdravnikov „erysipelas“ imenovan, ki se navadno ne prišteva nevarnim boleznim. Ko so zdravniki menili, da so šen že pregnali, začela je rana na nogi gnojiti se in kar je bilo še hujše, odpovedal jim je doslej čvrsti želodec popolnoma svojo službo. Moči začele so zdaj očevidno pešati, vendar prevzv. bolnik, kakor njih okolica, bližnje in tolike nevarnosti nikakor še niso slutili. Bolni knezoškof so s postelje še vodili sami vso škofijo, so narekovali pisma in podpisovali listine. Na praznik presv. Rešnjega Telesa (dne 20. jun.) naročili so svojemu gosp. zdravniku, naj priobči željno pričakovano poročilo o njihovi bolezni. Ko je on zapisal, da zavoljo vnetja na nogi še dalje časa ne bodo mogli opravljati sv. obredov, prečrtali so lastnoročno na poročilu besede: „dalje časa“ in napisali: „nekaj časa“, zanašaje se, da ta bolezzen še ne bo na smrt. Žal, da je Bog bil drugače sklenil. V nedeljo, dne 23. jun. začele so njihove moči očevidno pojemati. Pri zdravi zavesti dajo so na predvečer sv. Janeza Krstnika, patrona stolne cerkve Mariborske, prevzeti s sv. zakramenti za umirajoče. Kako ginjačivo bilo je neki videti, vse bogoslovce, vso čast. stolno duhovščino in preč. kn. šk. stolni kapitol s prižganimi svečami v rokah spremljati presv. R. Telo iz stolne cerkve v škofjo palačo! Ko so premilostljivi knezoškof preje-

je završila ljudska veselica na Vodnikovem rojstnem domu, pri Žibertu na Gorenjej Šiški. Ta je segla pozno v noč.

Ti dnevi bodo gotovo ostali vsem vdeležencem v najprijetnejšem spominu; ni bilo najmanjše navskrižnosti, najmanjšega sporeka, če tudi vladajo ravno sedaj ne mala nasprotstva med raznimi stanovi in posamniki zavoljo volitev v deželni zbor. Vse se je vršilo veledostojno, mirno in v največjem redu, v splošno zadovoljnost vdeležencev in radovednih gledalcev. Samo vojaki v Št. Peterskeji vojašnici niso mogli biti veseli. Nje so držali na nogah zavoljo domišljevanih neredov, kakor da bi bila navada Slovencev z izgredi častiti svojega obožavanega ljubljence Vodnika! Menimo, da merodajni krogi vendar ne sodijo in ne poznajo tako slabo ljudstva, med katerim živijo, in njegovih voditeljev, ki so to slavnost osnovali!

Bitka pri Slavkovem in c. k. 47. polk.

(Dalje.)

Med tem pa je imela smrt tudi drugod na bojišči bogato žetev, četrti in peti oddelek sta napadla Esslingen. Napoleon je pa hotel prodreti na sredi, da bi razklal tako avstrijsko vojno na dvoje. Zato pošlje dvanajst polkov konjиков in dva polka pešcev proti avstrijski sredini. Prvi je poskusil napasti francoski general Bessièrs avstrijsko topništvo. Ali to ga pozdravi s kartečami tako gosto, da mora nazaj. Med tem se je bližala francoska konjica. Zemlja se je tresla pod konjskimi kopiti, dokler je segalo oko, dirjali so jezdecí proti avstrijskim vrstam. Zdaj se pa zakadita dva polka (5. in 11.) cesarskih lahkih konjиков v sovražnike. Strašno trčite vojski vkupaj, začneta se sekati, krik se dviguje proti nebu. To je bil strašen trenotek. Vsakdo je vedel, da se bo določilo sedaj, kamo se nagne zmaga. Kaj zmoreta dva polka proti edenajstim? Skoro nobeden naših jezdecév se ne vrne iz boja, darovali so se za „dom, za cesarja!“ Ali med tem se je umaknilo topništvo, nastala je luknja. Francoski konjiki se obrnejo na desno in na levo, da bi posekali pešce. Nadvojvoda sam pridirja. Z junško besedo ohrabri junake polkov 15., 21., 28., 50., 54., 57. in česke legije. Kakor skala stojé junaki, mirno čakajo sovražnika. Kakor divja vihra prihrumijo francoski konjiki nad-nje. Na 150 korakov od naših se ustavijo, mislijo, da se jim hočejo udati. Nekaj častnikov prijaše bliže in zahteva, naj odložé orožje. Ali kakor iz enega samega grla odgovarjajo naše vrste: „Pridite po nje!“ Zdajci se zaženó Francozi zopet na naše; od teh nobeden ne zine. Ko pa prihrumejo na petnajst korakov, zagrmí iz naših vrst: „Streljaj!“ Kakor iz temnega viharnega oblaka blisk, švigne ogenj iz avstrij-

skih vrst, prve vrste sovražnikove se zvalijo mrtve na tla. Možje in konji ležijo nakopičeni na tleh. V drugo švigne ogenj iz pušek, v tretje in v četrto, druga, tretja, četrta vrsta sovražnikova pade, kar potihne strel; z bajoneti se vržejo hrabri Avstrijci nad sovražnika, knez Ivan Liechtenstein prihrumi s svojo konjico ter zažene Francoze, kolikor jih je bilo še živih, nazaj v Esslingen.

Tako je zmogla hrabrost avstrijska. Le iz Esslingen-a ni bilo spoditi sovražnika.

Med tem so prasketale puške 47. polka v Slavkovem še vedno. Majorju drugega batalijona Grötz-u ubila je krogla konja, jezdec se poškoduje padajoč, zato se postavi stotnik Vignette na čelo batalijona, ki se je zbiral na pokopališči. Že se je delala noč. Ob devetih pridirjajo tri francoske baterije pred vas in začnejo sipati kroglice va-njo. Kmalu začneta naskakovati dva polka, naši junaki 47. polka se branijo hrabro. Vendar se polasti sovražnik prvih hiš. Ali v tem hipu priteče Vignette s svojim batalijonom po ulici, njemu se pridruži batalijon 11. polka. Z nasajenimi bajoneti se vržejo naši nad nasprotnike ter jih vržejo nazaj. V istem hipu pridirja tudi general Vacquant z baterijo topov. V hipu so bili razpostavljeni topovi ter začnó škropiti s kartečami po begočimi, da jih je uteklo le malo. Tedaj je zadela sovražna granata voz streliva, začel je goreti. Če se uname smodnik, ubil bi bil mnogo vojakov, kar skoči stotnik Dietrich k vozu in zbije pokrov z njega, da se niso unele granate.

Na sredino je bil udaril Napoleon še ob osmih zvečer s 3000 konjiki, ali avstrijski husarji in dragoni so ga vrgli nazaj.

Nastane noč, na priborjenih krajih ostanejo Avstrijci. Napoleon je dobil po noči pomoči, da je štela njegova vojska 100.000 vojakov. Ob eni po noči poskusi, ali bi ne mogel napasti Slavkova. Ali junaki 47. polka so stržili dobro. Tako gorko pozdravijo sovražnike, da morejo zopet nazaj. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Živina in njih nadlegovalka.

O poletji frčí okoli živine vse polno nadlegovalk in ena je huja, kakor druga, uboga žival pa se je ne more ubraniti, nekaj tudi zato ne, ker jo človek déva v stanje, ki ji ne dohaja po naravi. Narava živine je za to, da se giblje prosta ali kje more to sedaj, ko je v oblasti človeka? Ako pa ji ne pusti človek naravne prostosti, naj gleda vsaj na to, da odvrne od nje tiste sitnobe, ki so nastale za-njo vsled njega!

In velika nadloga za živino so v poletji muhe in njih je celo več sort, vse pa so za ži-